

הכנסת השביעית

מושב ראשון

פרוטוקול מס' 34

מישיבת ועדת הכנסת

מיום ג', י"ט בסיון תש"ל (23.6.70), בשעה 8.30

תוכן

חברי הוועדה:

י. ישעיהו - היו"ר
א. אנקוריון
ד. ארזי
מ. ביבי
ש. י. גרוס
א. זילברברג
מ. זר
א. חביבי
מ. נסים
צ. צימרמן
א. רזיאל-נאור

מוזמנים:

מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה
ש. גוברמן - היועץ המשפטי
ח. ליאור - מזכיר הכנסת
ק. ארן - סגן מזכיר הכנסת

מזכירת הוועדה:

מ. ברפי

רשמה:

מ. ברפי

סדר היום:

פניית חבר-הכנסת זלמן שובל

י. ישעיהו:

מקדם בבדיקה את היועץ המשפטי מר מ. שמגר.
 חה"כ ז. שובל אינו יכול להשתתף בישיבה.

הזכרתי בישיבה הקודמת את תקדים קושניר שדיבר
 בכנסת על ענין אשר טפל בו כעו"ד, ועדת הכנסת דנה אז בענין בנובמבר 1963
 ונתקבלה החלטה כדלקמן:

"אין זה הולם חבר כנסת אשר כערוך דין מייצג לקוח בענין מסויים,
 או ייצג לקוח בענין מסויים, והענין עדיין תלוי ועומד - שיטען
 לאותו ענין או יפעל למענו בכנסת או בוועדותיה"

אני מפנה תשומת לבכם לסעיף 80(1) של התקנון האומר:

"ועדה קבועה רשאית להזמין מזמן לזמן לישיבותיה - מומחה לשאלה
 שבה דנה הוועדה, בין שהוא חבר הכנסת ובין שאיננו חבר בה"

השאלה היא, אם יוכל חבר כנסת, שאינו חבר הוועדה, להופיע בפני הוועדה בשם
 גוף מסויים, בקשתי את היועץ המשפטי לממשלה לבוא לתוות דעתו בענין.

מ. שמגר:

דומני שהנושא איננו משפטי, הבעיה היא בעיית
 אטיקה, כפי ששמענו היה תקדים קודם בענין
 קושניר.

השאלה היא, את מי מייצג חבר הכנסת ביושבו
 בכנסת ואם הוא יכול לייצג גורם נוסף.

בפרלמנט הבריטי, בתחילה לא היתה מניעה לכך,
 עד שבשלב מסויים קבעו כי אין זה הולם עו"ד שבהופעותיו כחבר פרלמנט ייצג
 מפעל מסויים.

בבריטניה דנו בנושא זה בהקשר רחב יותר, מתוך
 הדגשה שאנשים עוסקים ביחסי ציבור. בדו"ח של הפרלמנט הבריטי משנת 1969
 סוכם שהדבר פוגע בכבודו של הפרלמנט, אם חבר הפרלמנט יטיף למען נושא או
 ענין אשר עבודו קבל תשלום או פצוי ישיר או בלתי ישיר או שהוא מקווה לקבלו
 בעתיד.

נראה לי. לכאורה שבפרלמנט הבריטי הביעו אי
 שביעות רצון מהענין.

חבר הכנסת שובל אמר לי כי אינו מקבל שכר.
י. ישעיהו:

צ. צימרמן:
 אני איש מקצוע חפשי ולא פעם אני נמצא במצב דומה
 וכאשר יש לי ספק, הנני נמנע מעשות זאת, אני
 חושב שזוהי הדרך. מבחינת האטיקה המקצועית, כל זמן שיש ספק, יש להמנע
 מכך, אלא אם כן, רק במקרים יוצאים מן הכלל.

א. רזיאל נאור:
 גם אם חבר הכנסת איננו מקבל שכר, נראה לי
 שהוא לא יכול להופיע בפני ועדה, אם הגוף
 שהוא מייצג יכול לקבל טובת הנאה מכך, הדבר לא תואם את התפקיד של שליח
 ציבור.

י. ישעיהו:
 נניח שחה"כ שובל הוא חבר ועדת הכספים, האם
 אינו יכול לבקש רשות הדיבור כחבר הוועדה
 ולהביע דעתו.

מ. נסים:
 חבר הכנסת לא יעשה מעשה בין בתום לב ובין
 שלא, אם יש בו טובת הנאה, אם בתמורה כספית
 או אחרת.

הוועדה מזמינה נציגים מאגוד הבנקים ולא את
 חה"כ שובל אישית.

מ. זר:

אני חושב שחבר כנסת אינו יכול להופיע בפני ועדה מטעם מוסד או גורם חיצוני כלשהו. הוועדה מזמינה את אגוד הבנקים ולא את חה"כ שובל והוא אינו יכול להופיע כמשלחת אגוד הבנקים ולטעון לטובת העניין. שונה הדבר כאשר העניינים הם ציבוריים. כחבר הוועדה, אני חושב שהוא יכול להביע דעתו.

א. אנקוריין:

אני חושב שהבירור חרג מהנושא, כל מה שנאמר, נאמר, כחות דעת, אנו נסכם לגבי השאלה הקונקרטית ונדון בעניין במועד אחר. בסעיף 80(1) יש תקנה מפורשת בעניין.

בשתי ההמלצות העקריות שהוועדה בבריטניה קיבלה אחרי בירור קפדני, הדגש הוא על טובת ההנאה והשכר, שאלת שובל היא בייצוג האינטרס המסוים, גם כאשר אין טובת הנאה אישית אנו צריכים להיות זהירים בפסילה טוטלית. אולם אני חושב שתשובתנו צריכה להיות שלילית.

א. חביבי:

אני מציע שהוועדה לא תקבע כל עמדה חדשה למה שכבר נקבע. כל עמדה שנקבע, תפגע בחופש הפעולה של חברי הכנסת, יש בצבור רגישות לגבי האפשרות שחבר כנסת ינצל את מעמדו כחבר כנסת לא בכנסת אלא מחוץ לכנסת, התקנה שנתקבלה ע"י ועדת הכנסת בשנת 1963, היא מספיקה, אני מציע לא לקבוע כל עמדה נוספת.

ד. ארזי:

אם להתייחס לנושא המוגבל, התשובה יכולה להנתן והיא צריכה להיות שלילית. אם הוועדה תחשוב שיש להזמין אותו אישית כמומחה למרות שהוא חבר כנסת - זה בסדר. אם הוא חבר הוועדה, הוא יכול להביע את דעתו.

אני מציע שנשיב לשאלה, שהוועדה סבורה שאם הוא לא הוזמן ע"פ סעיף 80(1) של התקנון לא יוכל להופיע כמומחה.

מ. ביבי:

אינני סבור שיש כעת למצות את הדיון בנושא זה, אפילו, אין להשיב לחה"כ שובל, אלא אם יפנה בשאלה אקטואלית. אם שוב יתעורר פעם העניין אפשר יהיה להסתמך על הפרוטוקול כדי לא לדון מחדש בכל הסוגיה.

ח"כ רשאי להופיע בפני הכנסת וועדותיה בכל נושא, אלא אם היתה באותה הופעה אפשרות של השפעה ישירה, המשתמעת ממנה טובת הנאה לו לעצמו או לגורם סקטורלי המיוצג על-ידו.

היה ח"כ חבר בוועדה שבה נדון נושא שיש לו באותו עניין טובת הנאה ישירה או עקיפה או מיצג הוא באותו עניין גורם סקטורלי, רצוי שיימנע מהשתתפות באותו דיון, אולם רשאי אותו חבר כנסת, אם הוועדה רצתה בכך, להביא בפניה עובדות, אשר יכולים לסייע לה במהלך דיוניה.

ח"כ שמייצג פירמה ובתוקף תפקידו באותה פירמה היה צריך להופיע בפני הכנסת וועדותיה בנושא שקשור עם אפשרות לטובת הנאה לפירמה שמייצג אותה - רצוי שיימנע מכך.

היה ח"כ המייצג פירמה, מומחה יחיד בנושא באותה פירמה, שלדעתה קשה לה למצוא לו תחליף לייצגה בוועדה מוועדות הכנסת - ובקשה חה"כ רשות מוועדת הכנסת להופעתו בפני אותה ועדה של הכנסת שבה נדון הנושא.

ועדה של הכנסת רשאית להזמין ח"כ המייצג פירמה להופיע בפניה כמומחה בנושא מסויים, אם ראתה כי עדותו חשובה לצורך דיוניה.

א. רזיאל-נאורז

הוועדה דנה על הענין ולא על נוסח. ח"כ אינו יכול להופיע בוועדה, כי הוא יטען לטובת שולחיו, והחברות או הגורמים שאין להם נציגים בכנסת יהיו מקופחים.

העובדה שחבר כנסת יופיע בפני ועדה כמייצג אינטרס מכולים תפגע בכנסת.

הנני רוצה להוסיף מספר הערות:

מ. שמגר:

הצפתי לוועדה להצמד לשאלתו של ח"כ שובל, והויכות גלש לרוחב. אני מציע לבקש מח"כ שובל כי יפנה בשאלה קונקרטי.

חבר כנסת יכול להביע את השקפותיו בפני ועדה, אולם לא רצוי שאדם ייצג אינטרס מוגדר בנושא מוגדר. יש להמנע מהשתדלנות וייצוג בנושא קונקרטי.

י. ישעיהו:

אני רוצה להודות למר שמגר בייחוד בקשר לנקודה האחרונה שבדבריו. עלינו להיות רגישים לעניני אטיקה, הענין הקונקרטי של ח"כ שובל אינו לוחץ, אף-על-פי-כן אין להסתמך על תקדים קושניר, מכיון ששם נאמר שהענין תלוי ועומד, לגבי ח"כ שובל יש לאמרו: שאם הוא מתכוון להופיע בשם גוף מסוים, אין אנו רואים זאת כדבר נאות.

לא נסכם עתה את הדיון, הושמעו דעות שונות ורצוי שנחזור לדון בנושא זה, בין במישרין בקשר לבעיה שהציג שר המשפטים בענין עורכי-דין, ועניני שכר, או בקשר לבעיה הכללית של אינטרסים המיוצגים ע"י חברי הכנסת.

ס ו כ מ :

"יש לראות בהופעה או עדות של חבר-כנסת בפני ועדות הכנסת בשם גופים אינטרסנטיים, שהוא מייצג במישרין - כדבר התורג מגבולות הטעם הטוב.

בסיכום זה אין כדי לשלול או לסתור את האפשרות הנחונה לכל חבר-כנסת בסעיף 80(1) לחקנון האומר:

"ועדה קבועה רשאית להזמין מזמן לזמן לישיבותיה - מומחה לשאלה שבה דנה הוועדה, בין שהוא חבר הכנסת ובין שאיננו חבר בה".

הישיבה ננעלה בשעה 10.00